

CRACOVIA URBS EUROPAEA

KONFEDERACJA NA RZECZ PRZYSZŁOŚCI KRAKOWA

ul. Oleandry 2, 30-063 Kraków, tel/fax. (12) 427 22 52

Kraków, 14 sierpnia 2013 r.

BIURO PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO URZĘDU MIASTA KRAKOWA

ul. Józefa Sarego 4, 31-047 Kraków

Dotyczy: wyłożenia do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru "Stare Podgórze-Krzemionki".

Konfederacja CUE wnosi następujące uwagi do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego "Stare Podgórze-Krzemionki" (wszystkie poniższe stwierdzenia i uwagi są naszą opinią w tej sprawie):

Obszar planu obejmuje ważną część Krakowa (Podgórze) - północno zachodni fragment Góry (wzgórza) Lasoty czyli Krzemionek Podgórskich, określane: Krzemionki. Teren ten jest eksponowany krajobrazowo i zawiera obiekty i miejsca o wybitnych walorach przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych, historycznych i rekreacyjnych - w skali całego Krakowa. Wymaga zatem szczególnej uwagi:

Nawet jeśli ten postulat wydaje się dziś nierealny, uważamy za niezbędne zabezpieczenie w ustaleniach planu możliwości połączeń ekologicznych oraz połączeń pieszych pomiędzy dwiema częściami Krzemionek (czyli ponad jezdnią al. Powstańców Śląskich i torami kolei i ul. Powstańców Śląskich).

Aleja Powstańców Śląskich powinna być aleją nie tylko z nazwy - postulujemy szpalery drzew wzdłuż tej ulicy, a ze względu na otoczenie (mieszkania, rekreacja) wprowadzenie wzdłuż szlaków tranzytowych (i przy ich skrzyżowaniach) stosownych ekranów akustycznych (w tym z udziałem zieleni, wkomponowanych w krajobraz), chroniących przestrzeń przed hałasem.

Postulujemy jak największy udział zieleni na terenach publicznych i usługowych, w tym zieleni wysokiej i o średniej sile wzrostu; winna ona zostać wprowadzona zwłaszcza w celu poprawy walorów krajobrazowych widoków czynnych i biernych, tłumiąc również hałas szlaków komunikacyjnych.

Iluminacja obiektów (rodzaj i intensywność oświetlenia) powinna uwzględniać sąsiedztwo roślin (i miejsc bytowania zwierząt) na Krzemionkach oraz zagadnienia krajobrazowe (ekspozycja czynna i bierna miejsca w kontekście panoram, np. z kopca Krakusa, Wawelu, Zakrzówka i relacji wzajemnych).

Również ze względów krajobrazowych (ekspozycja i skala wzgórz Krzemionek) formy architektury powinny nawiązywać do tradycyjnej, drobnej skali zabudowy otoczenia, o zróżnicowanej, urozmaiconej bryle, z unikaniem form monolitycznych. Naszym zdaniem - dla nowych i przekształcanych obiektów - preferowane winny być dachy wielospadowe.

Plan dopuszcza parkingi i garaże podziemne na całym obszarze (z dwoma wyjątkami) - parkingi i garaże ponad lokalne potrzeby własne nieruchomości powinny być wykluczone, by nie obarczać kameralnych ulic układu komunikacyjnego (m. in. ul. Zamoyskiego, Rękawka, Parkowa, Redemptorystów, Krzemionki). Ponadto, ponieważ znajdują się tu duże obiekty usługowe, należy wprowadzić zdecydowane ograniczenie docelowej ilości miejsc parkingowych i garażowych dostępnych poprzez wspomniane ulice, tak, by zapewnić komfort mieszkaniowy i rekreacyjny przy tych ulicach, ich przecznicach i sąsiedztwie. Ze względu na te same ograniczenia i uwarunkowania, funkcja i użytkowanie przestrzeni i obiektów usługowych nie może generować nadmiernego natężenia ruchu korzystających z usług, dlatego niezbędne jest wprowadzenie odpowiednich ograniczeń co do zakresu tych funkcji i użytkowania (np. uważamy za wykluczone obciążanie komunikacyjne lokalnego układu dojazdem dla publiczności dużych imprez sportowych, czy kulturalnych).

Co do granic opracowania - nieuzasadnione, niezrozumiałe i nader niepokojące jest rozdzielanie spójnego historycznie, kompozycyjnie i funkcjonalnie obszaru parku Bednarskiego pomiędzy dwa plany (oddzielony został budynek Wagi wraz z otoczeniem). W rezultacie parku Bednarskiego dotyczą ustalenia dwu różnych projektów planów, różniące się też sposobem podania ustaleń. Tymczasem park Bednarskiego wymaga spójnego ujęcia, zgodnie z opracowaną i przyjętą dokumentacją konserwatorską.

W § 5 jest mowa o rewitalizacji parku miejskiego im. Wojciecha Bednarskiego oraz zespołu stadionu miejskiego przy ul. Parkowej. Zdecydowanie właściwszym określeniem jest, naszym zdaniem, rewaloryzacja (bo dotyczy innych, właściwych tu, priorytetów).

Wieża TV zasłania w widoku z kopca Krakusa klasztor na Bielanach, co jest skutkiem usytuowania jej tuż obok miejsca fortu Krzemionki. Pomni tego doświadczenia wnosimy uwagę, iż maszty i inne wysokie budowle (w tym w Utv.1) absolutnie nie mogą wkraczać w panoramy, w szczególności z kopca Krakusa oraz od strony Wawelu, ale również w widoki z pozostałych kopców Krakowa, z Zakrzówka, znad Wisły, jej brzegów i innych miejsc o wybitnych walorach krajobrazowych. Np. od strony Wawelu i Wisły pod Skalką widoczne są nie tylko budynki ale nawet większe poszczególne urządzenia. Uważamy więc, że należy stosować inne rozwiązania - zaś maszty w oddalonych od Krzemionek lokalizacjach.

Z ustaleń dot. zewnętrznych wind i schodów § 6 powinna zostać wykluczona wieża telewizyjna.

§ 7 - ust 2 - dla obiektów w parku W. Bednarskiego proponujemy dopuścić barwienie elementów drewnianych (np. w celu impregnacji drewna lub imitacji dawnych sposobów impregnacji drewna). Ust. 3 - iluminacja obiektów (rodzaj i intensywność oświetlenia) powinna uwzględniać sąsiedztwo roślin (i miejsc bytowania zwierząt) na Krzemionkach oraz

zagadnienia krajobrazowe (ekspozycja czynna i bierna miejsca - widoczność m. in. z Wawelu i kopca Krakusa).

Ustalenia §9 - do którego odwołuje się §23 - naszym zdaniem całkowicie wykluczają działania, jakie niezbędne są dla rewaloryzacji np. parku im. Wojciecha Bednarskiego i nie nakazują ochrony - poza obiektami budowlanymi - żadnych jego składników. Niezbędne działania z zakresu rewaloryzacji założeń ogrodowych lub zawierających istotne składniki tego typu (a park nie jest tu jedynym takim) wymagają przecież odrębnego katalogu ustaleń.

§19. Należy pamiętać, że zespół boisk Korony na wierzcholinie Krzemionek jest częścią większej całości, obejmującej kompleks budynków przy ul. Kalwaryjskiej, aranżację wschodniej części placu Niepodległości i schody do parku Bednarskiego. Całość ta kompozycyjnie przenika i dopełnia park W. Bednarskiego i winna być w tym kontekście rozpatrywana.

Kompozycja tego zespołu na wierzcholinie Krzemionek, budynki i inne obiekty, układ dróg, alej, układ zieleni (z zastrzeżeniem podanym niżej wobec parku W. Bednarskiego) oraz obiekty ogrodowe mają naszym zdaniem niewątpliwy charakter zabytkowy, interesujący charakter formalny i wyrazistą specyfikę. Są też dość jednorodne, w zasadzie bez nawarstwień. Wymagają zatem w jak największym stopniu zachowania pierwotnego kształtu, wystroju oraz charakteru całości. Zespół znajduje się w wyjątkowo eksponowanym miejscu, widocznym z Wawelu, z wnętrza Wisły pod Wawelem i Skałką, kopca Krakusa, Zakrzówka i kopca Kościuszki. Każda inwestycja czy zmiana winna uwzględniać te uwarunkowania.

Ze względu na ograniczenia wynikające z dostępności, konieczności ochrony krajobrazu, funkcji istniejącej, funkcji obszarów przyległych (park, zieleń, przedszkole), kameralnych rozmiarów, konieczności ochrony samego obiektu jako zabytku - najlepiej żeby obiekt pozostał w zakresie funkcji terenem parkowym z kameralnym stadionem i boiskami, głównie dla potrzeb rekreacyjnych i sportowych mieszkańców Starego Podgórza. W związku z tym zespół Korony na wierzcholinie Krzemionek nie powinien być poddawany przekształceniu czy rozbudowie - poza ograniczonymi, niezbędnymi uzupełnieniami obiektów istniejących.

Problem dotyczy również masztów oświetleniowych boisk na terenach sportu - najlepiej, by były demontowane w czasie, gdy nie są używane, zwracamy też uwagę, iż tak mocne źródła światła nie mają w Krakowie precedensu w ekspozycji tak blisko Skałki i Wawelu, w dodatku w tak wysoko wyniesionym miejscu. Zagadnienie winno zostać rozwiązane bardzo starannie (albo zaniechane) - zważywszy doświadczenia ostatnich lat.

Zieleń zespołu Korony przy granicy z parkiem W. Bednarskiego zaciemnia park i istotnie przyczynia się do zmiany warunków (np. nasłonecznienia, wilgotności), co skutkuje zmianami w zabytkowej roślinności (np. tzw. elongacja drzew czy niemożność utrzymania pierwotnych elementów kompozycji). W sąsiedztwie parku niezbędne są korekty drzewostanu, włącznie z zastąpieniem drzew niższymi gatunkami, a nawet, w uzasadnionych przypadkach, ich całkowitym usunięciem.

Stan i wszelkie działania na terenie Korony nie mogą powodować zaciemnienia wnętrza parku W. Bednarskiego - ustalenia planu nie wskazują potrzeb w tym zakresie.

§20 - postuluje się związanie obiektów zaplecza z bursą św. Kazimierza (budynek poza tym planem), zamiast wprowadzania zabudowy w obrębie kamieniołomu.

§22 - Utv.1 - zespół obiektów zdecydowanie nie powinien powiększać objętości, szczególnie wzwyż; nie powinna być też umniejszana powierzchnia biologicznie czynna; zespół znajduje się w szczególnie eksponowanej lokalizacji, w niedalekiej odległości m. in. od Wawelu i Kopca Krakusa.

§23. Obrzeża parku winny zostać zabezpieczone przed zacienianiem wnętrza parku (problem omówiony szerzej w związku z §19) oraz ograniczaniem walorów widokowych z alej i tarasu widokowego parku Bednarskiego. Powinny to regulować odpowiednie ustalenia planu (w tym korekty drzewostanu (uwaga: nie podlega temu obszar tzw. Ogródka przyszkolnego, który winien być chroniony tak, jak najstarsze składniki kompozycji parku).

Problem gloriety: okrągły obiekt z okresu międzywojennego w obecnym stanie nie nadaje się do przebudowy i rozbudowy (ani do remontu). Zgodnie z przyjętą dokumentacją konserwatorską należy przywrócić kształt gloriety zgodnej z pierwotnym zamiarem Wojciecha Bednarskiego, spójnej kompozycyjnie i stylowo z cechami parku (zachował się ośmioboczny cokół pierwotnej gloriety; zrealizowana na nim glorieta drewniana, uwidoczniła na historycznej ikonografii nie została definitywnie ukończona: zatem z dopuszczeniem gloriety dwukondygnacyjnej lub z ozdobną latarnią, tj. formą na dachu).

Zgodnie z przyjętą dokumentacją konserwatorską należy dopuścić rekompozycję budynku-gloriety widokowej (z ew. częścią kubaturową) na tarasie widokowym ponad schodami.

Ustalenie zakazu lokalizacji zieleni wysokiej w odległości 3 m od odsłoniętych skał - proponujemy by ściany kamieniołomu i ich podstawy utrzymywać w stanie bez drzew, za wyjątkiem przypadków, uzasadnionych historycznie. Ustalenie to nie powinno wykluczać wprowadzania na ścianach skalnych pnączy.

Podsumowując §23: bardzo ważne jest, by na terenie całego parku im. Wojciecha Bednarskiego zostały dopuszczone sposoby działań, urządzenia i obiekty, o jakich mowa w dokumentacji konserwatorskiej (obszerne opracowania: studialne wyposażenia z 1996 r., koncepcja ogólna BRK z 1997 r., studium historyczne z 1989 r.) - plan nie może ich wykluczać lub pomijać, ponieważ wykluczy to zarazem poprawną realizację rewaloryzacji parku i uczyni wymienione badania i opracowania historyczne, konserwatorskie i projektowe - zbędnymi. Dotyczy to m. in. konieczności odtworzenia zatartej alei w ogrodzie na wierzchołku, dwu placików z kwietnikami oraz wejścia na dwuramnik, co powinno mieć pierwszeństwo przed ograniczeniem powierzchni biologicznie czynnej. Ustalenia zatem należy w całości szczegółowo sprawdzić i zweryfikować - bądź przyjąć inny poziom ich ogólności, tak, by szczegółowe, wielokrotnie dyskutowane i uzgodnione ustalenia wymienionej dokumentacji miały pierwszeństwo i by je realizować konsekwentnie.

§24 ZPp2 i §25 ZPp3 - platforma widokowa winna zostać wykonana w sposób możliwie najbardziej dyskretny wobec widoków na ścianę skalną (np. od dołu), bez ingerencji w ścianę skalną i nadwieszania obiektu nad ścianą.

§30. W obszarze ZL1, poza częścią leśną, znajduje się łąka i ściany kamieniołomu "Krzemionki", ponad skałami są umocnienia, w górnej części skał znajdują się kamienne ściany kaponiery, u podnóża zaś skał – wykute kawerny. Obiekty te, razem ze ścianą skalną i łąką powinny zachować swoje walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe i pozostać wyeksponowane w krajobrazie.

Infrastruktura, w tym na ulicach, powinna, w naszej opinii, powstawać wyłącznie w sposób niekolidujący z drzewami i krzewami, w sposób umożliwiający ich łatwe odtwarzanie i wprowadzanie nowych.

Anteny, emitujące fale elektromagnetyczne - naszym zdaniem, ze względu na kameralną skalę Podgórza, zróżnicowanie terenu i obecność zabudowy, w tym mieszkalnej na zboczach Krzemionek, lokalizacja anten tego typu powinna być co najmniej szczególnie starannie badana, jeśli nie wykluczona.

Ponadto:

Wedle naszej wiedzy: bastion X (zachowana część) jest położony w innym miejscu, niż wskazuje go tekst planu (w obszarze ZL2 oraz część w obszarze planu Czyżówka, nie w ZPp3; zaś we wskazanym obszarze ZPp3 znajdują się pozostałości umocnień wykutych w skale, ściany kaponiery, kawerny i fragmenty kleszczy ziemno-murowanych, które jednak nie są składnikami fortu nr 32, lecz odrębną formą umocnień, łączącą forty 31 i 32 oraz sąsiednie bramy XVI (dziś ul. Zamoyskiego) i XVII (obecnie ul. Kalwaryjska).

Natomiast fort nr 32 "Krzemionki" (bliźniaczy św. Benedykta) znajdował się - wg naszego rozeznania - na terenie Utv.1 (zachowany kolisty kształt u stóp wieży TV, z łukowatym basenem przeciwpożarowym od południa),

z poważaniem:

Przewodniczący Rady Konfederacji

dr Zbigniew Beiersdorf

Wiceprezes Zarządu

Andrzej Madej